

Bijlage 1. Overzicht van indicatoren monitor klimaatadaptatie

Toelichting bij de kleuren:

- Groen is beschikbaar. Deze indicatoren komen in de eerste conceptversie van de monitor klimaatadaptatie.
- Oranje is nog niet beschikbaar, maar die zijn wel in ontwikkeling. We streven ernaar die in de loop van 2022 te kunnen toevoegen.
- Grijs is niet beschikbaar. We blijven de ontwikkelingen ten aanzien van die onderwerpen volgen, zodat de indicator kan worden toegevoegd zodra de benodigde data beschikbaar komt.

Uitdaging 1: overstromingsschade

Onderdeel	Indicator	Beschikbaarheid
Primaire keringen voldoen aan de veiligheidsnorm (voorkomen)	Toestand van de onderzochte primaire keringen: % van de onderzochte keringen die voldoen aan de veiligheidsnorm	Beschikbaar
Regionale keringen voldoen aan de veiligheidsnorm (voorkomen)	Toestand van de regionale keringen: % dat voldoet aan de norm	Beschikbaar
Kwetsbaarheid panden na dijkdoorbraak (schade beperken)	Mate van kwetsbaarheid van panden na een dijkdoorbraak	Beschikbaar
Droge verdiepingen na een dijkdoorbraak (schade beperken)	Panden die een droge verdieping hebben na een dijkdoorbraak	Beschikbaar

Uitdaging 2: veenoxidatie

Onderdeel	Indicator	Beschikbaarheid
CO ₂ -uitstoot in veenweidegebieden door veenoxidatie reduceren (nationaal: 1 Mton in 2030, ZH: 0,22 Mton)	Mton CO ₂ -uitstoot door veenoxidatie <i>Op basis van lopend onderzoek wordt een monitoringssysteem ontwikkeld waarmee de CO₂ emissiereductie nauwkeuriger weergegeven kan worden.</i> <i>Planning: veenweidemonitor voor de zomer opgeleverd</i>	Nog niet beschikbaar
Waterpeil in veenweiden	Grondwaterpeil in cm onder maaiveld (weergave: grenswaarden, welke gebieden zitten er boven / eronder) <i>Er is geen meetnet beschikbaar voor veenweidegebieden in Zuid Holland.</i>	Niet beschikbaar

	<i>Optie voor monitor totdat er een meetnet beschikbaar is: #ha nieuwe peilbesluiten (slootwaterpeil). Toelichting: peilindexatie door waterschap is standaard. Wanneer het peil niet wordt geïndexeerd of zelf wordt gefixeerd of verhoogd is dat een indicatie dat het waterpeil in het veenweidegebied wordt verhoogd. Vraag bij waterschappen uitzetten: hoeveel peilbesluiten zijn afwijkend van klassieke peilindexatie (zodat we ontwikkeling in beeld kunnen brengen)</i>	
Functiegebruik aanpassen / behouden op hogere waterstanden	Gebruik van landbouw-percelen in veenweidegebied: ontwikkeling van 'natte teelten' <i>Op grond van de BRP (basisregistratie percelen) kunnen we een indicator maken waarmee de verandering in het functiegebruik van landbouwpercelen in veenweidegebied gevolgd kan worden (jaarlijkse update). Specifiek: de ontwikkeling van zogenaamde natte teelten (dit duidt op een hogere waterstand). Nader te bepalen: subselectie van natte teelten (bijvoorbeeld cranberry en lisdodde).</i> <i>Kanttekening: ontwikkeling van de indicator kan in de komende periode nog beperkt zijn omdat de natte teelten nog in beperkte mate worden opgeschaald.</i>	In ontwikkeling Onderliggende data beschikbaar om zelf een indicator te maken

Uitdaging 3: verzilting

Ter informatie: de Algemene Rekenkamer heeft een advies aan het ministerie van IenW uitgebracht om de doelen van het Deltaprogramma Zoetwater te kwantificeren. Het Deltaprogramma agendeert een voorstel in het Nationaal Bestuurlijk Platform Zoetwater. We willen aansluiten bij de monitoring van de nationale doelen. We volgen deze ontwikkeling en hebben in september meer zicht op bruikbaarheid voor monitor klimaatadaptatie.

Onderdeel	Indicator	Beschikbaarheid
Mate van verzilting	Mate van verzilting (chlorideconcentratie) in het grondwater	Beschikbaar
Waterberging	Mate waarin regenwater wordt vasthouden en de ondergrond wordt gebruikt voor voorraadberging: - Bassin grootte glastuinbouw (verplicht 500m³/ha) - Infiltratie in de ondergrond: #m³ urban water buffers (gemeenten) - Aantal m³ infiltratie door bedrijven (Greenports)	Beschikbaarheid nader onderzoeken (opvragen van gegevens)
Drinkwatervoorraad	Voorraad drinkwater (ontwikkeling)	In ontwikkeling

Uitdaging 4: Wateroverlast in stedelijk gebied

Onderdeel	Indicator	Beschikbaarheid
Waterdiepte bij extreme neerslag	Totaal aantal km2 met waterdiepte >20cm bij kortdurende hevige neerslag	Beschikbaar
Voldoende ruimte voor waterbergende functie	Aantal buurten met <5% oppervlaktewater per buurt	Beschikbaar
	Totaal aantal km2 met waterbergende functie in Zuid-Holland	Niet beschikbaar
Minder verharding stedelijk gebied	Totaal km2 verstedelijkt gebied met >70% verharding per buurt	Beschikbaar
	Aantal / oppervlakte groene daken	In ontwikkeling
(Bestaande en nieuwe) bebouwing beter bestand tegen wateroverlast	Totaal aantal panden dat kwetsbaar is voor wateroverlast (met onderscheid in bouwjaar t/m en na 2018)	Beschikbaar
	Totaal aantal gebouwen met eigen waterbergingscapaciteit (dak, kelder, kratten)	Niet beschikbaar
Vitale en kwetsbare functies beter bestand tegen wateroverlast	Totaal aantal km wegen dat kwetsbaar is voor wateroverlast	Beschikbaar
	Aantal riooloverstortingen per jaar (overstortfrequentie) in Zuid-Holland	Onbekend

Uitdaging 5: Bodemdaling en droogte in stedelijk gebied

Onderdeel	Indicator	Beschikbaarheid
Grondwaterpeil actief beheerd	Aantal/aandeel gemeenten in Zuid-Holland dat het grondwaterpeil actief beheert	In ontwikkeling
	% van de tijd dat in Zuid-Holland de grondwaterpeilen op het gewenste niveau zijn	In ontwikkeling
	Aantal gerealiseerde Urban Water Buffers	Niet beschikbaar
Nieuwbouw aangepast/voorbereid op bodemdaling en droogte	Aantal/aandeel panden van na 2018 in Zuid-Holland met een hoog risico op funderingsschade (o.b.v. het funderingslabel)	In ontwikkeling
Infrastructuur beter aangepast/voorbereid op bodemdaling en droogte	Totaal aantal km wegen dat kwetsbaar is voor bodemdaling	Beschikbaar

Uitdaging 6: Hittestress

Onderdeel	Indicator	Beschikbaarheid
Hitte-eilanden verminderen en voorkomen	Totaal aantal km2 met stedelijk hitte-eilandeffect van >2°C	Beschikbaar
	Aantal buurten met >30% 65+'ers en een hoog stedelijk hitte-eilandeffect	Beschikbaar
Verkoeling door groen en blauw	Gemiddelde afstand van alle inwoners in de provincie tot het dichtstbijzijnde openbaar groen, berekend over de weg.	Niet beschikbaar
	Totaal aantal (km2 met) bomen (hoger dan 2,5m) in Zuid-Holland	Beschikbaar
	Totaal aantal km2 verstedelijkt gebied met <20% groen per buurt	Beschikbaar
	Totaal aantal km2 verstedelijkt gebied met <1% water per buurt	Beschikbaar
	Aantal / oppervlakte groene daken	In ontwikkeling